

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІТОПАТОЛОГІЯ»

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень скорочений термін навчання
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	201 Агрономія, ОПП Агрономія
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Курс, семестр	2 курс 3 семестр
Трудомісткість	Загальна кількість годин – 90 Кількість кредитів – 3
Мова(и) викладання	Державна
ННІ / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології, захист рослин
Контактні дані розробника(ів)	<p><i>Викладач:</i> Поспелова Ганна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент Контакти: каб. 75, (навчальний корпус № 1) E-mail: ganna.pospelova@pdaa.edu.ua https://www.pdaa.edu.ua/people/pospyelova-ganna-dmytrivna</p> <p><i>Викладач:</i> Нечипоренко Наталія, кандидат сільськогосподарських наук, Контакти: каб. 75, (навчальний корпус № 1) E-mail: nataliia.necheporenko@pdaa.edu.ua https://www.pdaa.edu.ua/people/nechyporenko-nataliya-ivanivna</p>
Мета вивчення навчальної дисципліни	Озброїти майбутнього фахівця сучасними теоретичними знаннями та практичними навичками з питань особливостей розвитку хвороб сільськогосподарських культур, видового складу збудників та ареалів їх поширення, діагностичних ознак проявлення хвороб на різних органах рослин, впливу біотичних і абіотичних факторів середовища на розвиток хвороби, джерел та місць резервування інфекції, заходів захисту від окремих хвороб і системи заходів проти хвороб окремої культури.
Компетентності	<p>ЗК 5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 8. Навички здійснення безпечної діяльності.</p> <p>ЗК 11. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p> <p>ФК 1. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плідівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин).</p> <p>ФК 3. Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних із</p>

	<p>вироснуванням сільськогосподарських та інших рослин.</p> <p>ФК 7. Здатність науково обґрунтовано використовувати добрива та засоби захисту рослин з урахуванням їх хімічних і фізичних властивостей та впливу на навколишнє середовище.</p>
Результати навчання	<p>ПРН 5. Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії.</p> <p>ПРН 7. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин, в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін.</p> <p>ПРН 9. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії.</p>
Методи навчання	<p>За джерелом знань (МН): МН 1 – словесні методи: лекція, інструктаж. МН 2 – наочні методи: демонстрування і спостереження. МН 3 – практичні методи: лабораторні роботи, робота з навчально-методичною літературою, конспектування. За ступенем керівництва (МНСР) МНСР 1 – методи самостійної роботи вдома: самостійна робота без контролю викладача (завдання для самостійної роботи). Інноваційні методи навчання (МНІ): МНІ 4 – комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.</p>
Програма навчальної дисципліни	<p>Тема 1. Введення у фітопатологію.</p> <p>Тема 2. Поняття патологічного процесу.</p> <p>Тема 3. Фітопатогенні організми, їх класифікація, морфологія та біологія.</p> <p>Тема 4. Хвороби зернових культур і кукурудзи (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).</p> <p>Тема 5. Хвороби бобових культур (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).</p> <p>Тема 6. Хвороби олійних культур (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).</p> <p>Тема 7. Хвороби картоплі та овочевих культур (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).</p> <p>Тема 8. Хвороби плодівих і ягідних культур (поширення, шкодочинність, біологічні та екологічні особливості збудників, обґрунтування систем захисту).</p>
Стратегія оцінювання результатів навчання	<p>Форми поточного контролю: опитування; виконання завдань лабораторних робіт; виконання завдань самостійної роботи, виконання тестів.</p> <p>Форма семестрового контролю: екзамен.</p>
Політика навчальної дисципліни	<p>1. Академічна доброчесність: здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.</p> <p>2. Дедлайни та перескладання: лабораторні роботи, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без</p>

	<p>поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу деканату.</p> <p>3. На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету</p>
<p>Передумови для вивчення навчальної дисципліни (за потреби)</p>	<p>«Ботаніка», «Біофізика», «Неорганічна та органічна хімія», «Фізіологія рослин».</p>
<p>Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни (за потреби)</p>	<p>Презентації, відеоконтент, https://moodle.pdau.edu.ua/course/view.php?id=10005</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p style="text-align: center;"><i>Основні</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Колодійчук В. Д., Кривенко А. І., Шушківська Н. І. Практикум із сільськогосподарської фітопатології. К.: «Центр учбової літератури», 2022. 223 с. 2. Перепелиця Л. О., Корево Н. І., Гуторчук С. Л. Словник-довідник з фітопатології для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: Житомир: ЖДУ ім. І. Франка. 2023. 109 с. 3. Садовська Н. П., Попович Г. Б., Симочко В. В. Фітопатологія: навчальний посібник. Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2024. 216 с. <p style="text-align: center;"><i>Допоміжні</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Буджак В. В., Літвіненко С. Г. Фітопатологія: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2016. 400 с. 5. Дмитрик П. М. Фітопатологія. Конспект лекцій. Івано-Франківськ, 2015. 127с. 6. Захист злакових і бобових культур від шкідників, хвороб і бур'янів: Навчальний посібник [М. О. Білик, М. Д. Євтушенко, Ф. М. Марютін, В. К. Пантелєєв, В. П. Туренко], за ред. д-ра біол. Наук, проф. В. К. Пантелєєва. Харків: Еспада, 2005. 672 с. 7. Імунітет рослин : Підручник [М. Д. Євтушенко, М. П. Лісовий, В. К. Пантелєєв, О. М. Слюсаренко; за ред. М. П. Лісового]. К. : Колоб'іг, 2004. 304 с. 8. Комплексні системи захисту сільськогосподарських культур від хвороб: навч. посіб. / В. П. Туренко, М. О. Білик, А. В. Кулешов та ін., за ред. д-ра с.-г. наук, проф. В. П. Туренка, канд. біол. наук, доц. М. О. Білика; ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. Харків : Майдан, 2019. 330 с. 9. Літвіненко С. Г., Буджак В. В. Фітопатологія : конспект лекцій. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 48 с. 10. Марков І. Л. Практикум із сільськогосподарської фітопатології. К.: Урожай, 1998. 272. с. 11. Марютін Ф. М., Малина Г. В. Тлумачний словник основних

- фітопатологічних термінів. Харків, 2009. 32 с.
12. Міщенко Л.Т. Вірусні хвороби озимої пшениці. К.: Фітосоціоцентр, 2009. 352 с.
 13. Мусянко С. І. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Фітопатологія» для студентів I курсу денної форми навчання за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство. Харків. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, 2018. 300 с.
 14. Недвига О. Є. Словник понять і термінів з фітопатології. Умань, 2001. 302 с.
 15. Перепелиця Л.О., Корево Н.І., Гуторчук С.Л. Словник-довідник з фітопатології для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: Житомир: ЖДУ ім. І. Франка. 2023. 109 с.
 16. Пересипкін В. Ф. Атлас хвороб польових культур. К.: Урожай, 1987. 144 с.
 17. Пересипкін В. Ф. Сільськогосподарська фітопатологія. К.: Аграрна освіта, 2000. 415 с.
 18. Поспелов С. В., Поспелова Г. Д., Нечипоренко Н. І., Коваленко Н. П., Охріменко В. В. Моніторинг хвороб кукурудзи в умовах Полтавського регіону. *Вісник ПДАА*. 2021. № 3. С. 37-44.
 19. Поспелов С. В., Поспелова Г. Д., Нечипоренко Н. І., Міщенко О. В., Черняк О. О., Скляр С. С., Іванічко О. В. Аналіз фітопатогенного стану посівів соняшнику в період вегетації за різних агрокліматичних умов. *Вісник ПДАА*. 2021. № 4. С. 133–141.
 20. Поспелова Г. Д., Коваленко Н. П., Нечипоренко Н. І., Шерстюк О. Л., Морозов О. М. Вплив передпосівної обробки на посівні якості та фітосанітарний стан насіння нуту. *Вісник ПДАА*. 2022. № 2. С. 127–134.
 21. Фітопатогенні бактерії. Бактеріальні хвороби рослин: Монографія [Р.І.Гвоздяк, Л.А.Пасічник, Л.М.Яковлева [та ін.], За ред. В.П.Патики]. К.: ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2011. 444с.
 22. Фітопатологія: Навчальний посібник [Ф. М.Марютін, В. К.Пантелеєв, М. О.Білик, За ред. Проф. Ф. М. Марютіна]. Харків: Еспада, 2008. 552 с.
 23. Фітопатологія: Підручник [І. Л. Марков, О. В. Башта, Д. Т. Гентош, В. А. Глим'язний, О. П. Дерменко, Є. П. Черненко]; за ред. І. Л. Маркова. К., 2016. 548 с.
 24. Хвороби та шкідники картоплі, заходи боротьби з ними. [П. С. Теслюк, В. С. Куценко, А. А. Подгаєцький, О. П. Мигловець, Я. Б. Демкович, А. Ф. Борівський, Л. П. Теслюк, В. П.Купріянов]. К.: Ріджи, 2017. 232 с.

Інформаційні ресурси

25. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
26. Державна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України. URL: <https://dns.gb.com.ua/>

	<p>27. Головний сайт для агрономів. URL: https://superagronom.com/</p> <p>28. Національна академія аграрних наук України. URL: http://naas.gov.ua/</p>
Рік введення	2023